

SZERÉNYI SÁNDOR

1905. szeptember 29. Budapest – 2007. március 13. Budapest

MTI/MTVA Fotóarchívum/Petrovits László

FŐBB TISZTSÉGEI

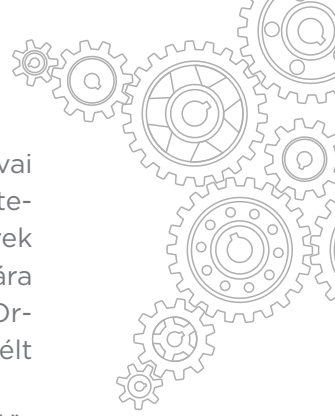
A KMP KB első titkára	1930. március–1931. július
Az MSZMP KB Tudományos és Kulturális Osztályának helyettes vezetője	1958–1961
Az MSZMP KB tagja	1959. december 5.–1966. december 3.
Az MSZMP KB Pártfőiskola igazgatója	1961–1966

PÁLYÁJA

Apja, Szerényi Márton tanító volt, anyját Götzl Lujzának hívták. Szülei a családfő 1919-es szerepvállalása miatt másfél évtizedig Bécsben éltek két leánygyermekükkel.

Reáliskolai tanulóként 1919. januárban csatlakozott a kommunista irányítás alatt álló Ifjómunkások Országos Szövetségéhez, amely a Tanácsköztársaság idején, 1919. áprilisban a szociáldemokrata párt ifjúsági szervezetével egyesülve felvette a Kommunista Ifjómunkások Magyarországi Szövetsége nevet. 1919. novemberből Héber Antal műasztalosmesternél volt tanonc. 1921. februárban lett az illegális Kommunista Magyarországi Pártja tagja, de legálisan a Faipari Ifjómunkások Országos Szövetsége keretében politizált. Segédlevele megszerzését követően 1922. szeptemberben Bécsbe, onnan 1924. októberben Párizsba utazott. Szakmájában dolgozott, belépett a Francia Kommunista Pártba, tagja lett a CGTU szakszervezet magyar famunkás csoportjának.

1926. júniusban hazatért, a kommunista mozgalom fedőszervének számító Magyarországi Szocialista Munkáspárt Oktatási Bizottságának vezetője és Budapest VI. kerületi szervezetének titkára lett, emellett az illegális KMP budapesti területi titkára volt. 1927. februárban letartóztatták, októberben a Vági-per negyedrendű vádlottjaként két év és két hónap fogházbüntetést kapott. Szabadulása után, 1929. májusban állás vállalt Kelemen Henrik áruház-berendező cégénél. A KMP KB titkáráként 1929. szeptemberben a Szovjetunióba utazott, részt vett a párt 1930. február 27. és március 15. között a Moszkva melletti Aprelevkában megrendezett II. kongresszusán, ahol Kun Béla ellenében a KB első titkárává választották. Miután a magyar rendőrségnek besúgók révén több párttagot sikerült lebuktatnia, a Kommunista Internacionálé Nemzetközi Ellenőr-

ző Bizottsága 1931. júliusban leváltotta első titkári tisztéből. Ezt követően a moszkvai AMO Autógyárban helyezkedett el asztalossegédként, majd a Lomonoszov Egyetemen közgazdász aspiráns lett. 1932. december 29-én a szovjet állambiztonsági szervek kémkedés koholt vádjával letartóztatták, előbb halálra, majd tíz év kényszermunkára ítélték. Különböző szovjet lágerekben (Szoloveckij-szigetek, Murmanszk, Vlagyimir, Orjol, Omszk, majd a Gulag Uhta-Pecsora) raboskodott. 1946. decembertől Grúziában élt száműzetésben.

1947 elején visszatérhetett Magyarországra. A Magyar Állami Szénbányák Rt. főelőadójaként, 1948–1951 között az Állami Villamos Művek Rt. osztályvezetőjeként, később a Magyar Tudományos Akadémia Közgazdasági Dokumentációs Központja főelőadójaként, 1955-től a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Könyvtára tudományos kutatójaként, majd főelőadóként dolgozott. 1956. júniusban a régi, ártatlanul meghurcolt párttagok érdekeinek képviselőjeként felszólalt a Petőfi Kör partizántalálkozóján.

A Kádár-korszak kezdetén tulajdonképpen megtörtént hazai rehabilitációja: 1957-től a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága politikai munkatársaként, 1958–1961 között a KB Tudományos és Kulturális Osztályának helyettes vezetőjeként dolgozott. 1957. december és 1961. szeptember között a Régi Párttagok Bizottsága tagjaként több volt társa egyéni problémáinak megoldásával is foglalkozott. 1961-ben kinevezték az MSZMP KB Pártfőiskola igazgatójává, az intézményt 1966-os nyugdíjazásáig irányította. 1959. december és 1966. december között az MSZMP Központi Bizottságának, 1970–1989 között Központi Ellenőrző Bizottságának, 1975–1980-ban egyúttal a KEB Titkárságának tagja volt.

1923-tól versenyszerűen sakkozott, 1960-tól 1989. áprilisig a Magyar Sakkszövetség elnöki tisztét is betöltötte.

FŐ MŰVEI

Az értelmiségről és pártunk értelmiségi politikájának néhány időszerű kérdéséről. Pártfőiskolai előadás. Kossuth Kiadó, Budapest, 1961.

Érdemes volt! [Visszaemlékezés.] Kossuth Kiadó, Budapest, 1985.

Tizennégy év a Gulágon. [Visszaemlékezés.] Kossuth Kiadó, Budapest, 2004.